

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1995/34

Karar Sayısı : 1995/30

Karar Günü : 11.7.1995

R.G. Tarih-Sayı : R.G.'de yayımlanmamıştır. (Red)

Dava, 17.10.1983 günlü, 2926 sayılı "Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu"nın geçici 1. maddesine göre geriye doğru sekiz yıl borçlandırılan davacının, daha sonra borçlanma işleminin Bağ-Kur'ca iptali üzerine bu işlemin geçerliğinin tespiti ve sataşmanın önlenmesi istemiyle açılmıştır. Artvin Asliye Hukuk Mahkemesi, anılan Yasa'nın geçici 1. maddesinde de yer alan "...bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte..." sözcüklerinin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısıyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 28. maddesi (d) fıkrası uyarınca bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava nedeniyle uygulanacak yasa kurallarını Anayasa'ya aykırı görürse iptalleri için Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilir. Bunun için Mahkemenin elinde yolunca açılmış, görevine giren bir davanın bulunması ve kuralın bakılan davada uygulanacak olması gerekmektedir.

Anayasa'nın geçici 15. ve 2949 sayılı Yasa'nın 25. maddesinde, 12 Eylül 1980'den ilk genel seçimler sonucu toplanacak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Başkanlık Divanı oluşturuluncaya kadar geçecek süre içinde, çıkarılan kanunlar, kanun hükmünde kararnameler ile 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun uyarınca alınan karar ve tasarrufların Anayasa'ya aykırılığının iddia edilmeyeceği öngörülmüştür.

12 Eylül 1980 tarihinden sonra yapılan ilk genel seçimler sonucu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı 6.12.1983 tarihinde oluşturulmuştur.

Artvin Asliye Hukuk Mahkemesi'nce itiraz konusu yapılan kuralın yer aldığı 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 17.10.1983 gününde kabul edilmiş ve 20.10.1983 günlü 18157 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu durumda, 2926 sayılı Yasa'nın geçici 1. maddesindeki itiraz konusu kural, Millî Güvenlik Konseyi döneminde çıkarılmış olduğundan, Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülemeyecek kurallardandır.

SONUÇ

17.10.1983 günlü, 2926 sayılı "Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu"nın; geçici 1. maddesinde yer alan "...bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte..." sözcüklerinin iptaline yönelik itirazın bu kuralın yer aldığı Yasa'nın 17.10.1983 tarihinde yasalaşmış olması karşısında, Anayasa'nın geçici 15. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince başvuran mahkemenin yetkisizliği yönünden REDDİNE, Güven DİNÇER ile Yılmaz ALİEFENDİOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

11.7.1995 gününde karar verildi.

Esas Sayısı : 1995/34
Karar Sayısı : 1995/30

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Güven DİNÇER	Yılmaz ALİEFENDİOĞLU
Üye	Üye	Üye
İhsan PEKEL	Ahmet N. SEZER	Haşim KILIÇ
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Mustafa BUMİN	Sacit ADALI
Üye		Üye
Ali HÜNER		Lütfi F. TUNCEL

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 1995/34

Karar Sayısı : 1995/30

I- 12 Eylül 1980 tarihinden ilk genel seçimler sonucu toplanacak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Başkanlık Divanı oluşuncaya kadar geçen süre içinde çıkarılan Kanunlar ve Kanun Hükmünde Kararnameler ile 2324 sayılı Anayasa Düzeni Hakkında Kanun uyarınca çıkarılan karar ve tasarrufların Anayasa'ya aykırılığının iddia edilemeyeceği yolundaki Anayasa'nın geçici 15 inci maddesinin son fıkrasındaki kuralın, maddenin bütünü ile birlikte değerlendirilmesi ve yorumlanması gerekir.

Anayasa'nın geçici 15 inci maddesi, belirli bir dönemde fevkalade şartlar altında siyasal görev yapan Milli Güvenlik Konseyi ve Danışma Meclisi Üyeleri ile bu dönemde alınan kararları uygulayan kamu görevlilerini cezai, mali ve hukuki sorumluluktan koruyan kurallar bütünüdür.

Bu dönemde çıkarılan Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerin Anayasa'ya aykırılığının iddia edilememesi, o dönem karar ve tasarruflarının daha sonra Anayasa'ya aykırılık yoluyla hukuki tartışma konusu yapılmasını önlemeye yöneliktir. Yoksa, bu olağanüstü dönem aşıldıktan ve demokratik ve normal anayasal döneme geçildikten sonra 1980-1983 yılları arasında çıkan kanunların uygulanması nedeni ile mahkemelerin itiraz yoluyla yaptıkları Anayasa'ya aykırılık başvurularını önlemeye yönelik değildir. Nitekim, 1961 Anayasası'nın 1982 Anayasası'nın geçici 15 inci maddesinin son fıkrasına paralel olan geçici 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükmü, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yolunu kapatmak için çok ayrıntılı bir düzenleme yapmıştır. Geçici 15 inci madde bu derece ayrıntılı ve kapsamlı

düzenlenmemiştir. 1961 ve 1982 Anayasaları'nın, bu iki maddesinin mukayesesi, geçici 15 inci maddenin Anayasa'ya aykırılık iddiasını önlemek için değil hukuki sorumluluk konusunu çözümlmek için konulduğunu açıkça göstermektedir.

II- Anayasa'nın geçici 15 inci maddesinin Anayasa'nın yürürlüğü ile ilgili 177 inci maddesi ile birlikte yorumlanması gerekir. Sözü edilen madde hükümleri yürürlükte olan ve Anayasa'ya aykırılık taşıyan tüm hukuk kurallarının yeni anayasa dönemi içindeki durumunu ele almakta ve açıklığa kavuşturmaktadır. 177 inci maddenin (e) bendi hükmüne göre, Anayasa hükümlerinin mevcut kurum ve kurallarla olan çelişkileri doğrudan doğruya Anayasa hükümlerinin uygulanması ile çözümlenebilecektir.

Anayasa'nın 177 inci maddesinin (e) bendi hükmü ile Anayasa'nın geçici 15 inci maddesindeki Anayasa'ya aykırılık iddiasını engelleyen hüküm, 12 Eylül 1980 ile TBMM'nin açılışı arasındaki tesis edilen tasarrufların tartışılması dışında bütün Anayasa'ya aykırılık iddialarına imkan verici anlamdadır.

III- Geçici 15 inci madde ile ilgili olarak yapılacak engelleyici bir yorum, 1980-1983 yıllarında yürürlüğe konulan yasaların anayasal denetimini sürekli engelleme demektir. 1961 Anayasası'nın geçici 4 üncü maddesi ile başlayan ve 1982 Anayasası'nın geçici 15 inci maddesi ile sürdürülen bu durum, pek çok konuda Türkiye'yi anayasası ile değil anayasanın yasaklayıcı geçici hükümleri ile yönetilen bir ülke olma yükü altında bırakmaktadır. Anayasal yorumlarda anayasal hakların eksiksiz kullanılması ve anayasal müesseselerin bütünüyle çalışması temel yorum kuralı olmalıdır. Anayasa kurallarında belirsizlik ve uyumsuzluk hallerinde Anayasa hükümlerinin bu yönde yorumlanması ve Anayasa'nın geçici 15 inci ve 177 inci maddelerinin bu anlayışla ele alınarak Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılması gerekir.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 152 ve Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28 inci maddesine göre Mahkemenin itiraz başvurusunun esastan incelenmesi gerektiği oyuyla karara karşıyım.

Güven DİNÇER

Başkanvekili

KARŞIOY YAZISI

Esas Sayısı : 1995/34

Karar Sayısı : 1995/30

Esas Sayısı : 1995/34
Karar Sayısı : 1995/30

Anayasa Mahkemesi'nin, Geçici 15. maddeye dayanarak Anayasal denetimin yapılmaması yönündeki kararına; maddenin, Anayasa'nın temel esasları ve geçen zaman karşısında geçici niteliğiyle hükmünü yitirdiği görüşüyle katılmamaktayım.

Üye

Yılmaz ALİFENDİOĞLU